

N:o 33.

Ank. till Riksd. kansli den 9 maj 1894, kl. 3 e. m.

Betänkande, med förslag till den af Riksdagen fastställda bevillningssummans utgörande.

Sedan summan af den bevillning, som erfordras till fyllande af statsverkets behof, blifvit, på statsutskottets hemställan, af Riksdagen fastställd till 9,900,000 kronor, åligger det bevillningsutskottet att afgifva förslag till denna bevillnings utgörande; och får utskottet i sammanhang dermed jemväl afgifva yttrande öfver de rörande detta ämne väckta, till utskottet hänvisade motioner, för så vidt de icke af utskottet redan understäلتs Riksdagens pröfning och afgörande.

Enligt statskontorets vid Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående statsverkets tillstånd och behof fogade inkomstberäkning för år 1895 har bevillningen af fast egendom samt af inkomst utgjort:

år 1890	kronor	4,298,099
» 1891	»	4,321,040
» 1892	»	4,354,032
eller i medeltal för dessa tre år	»	4,324,390.

Denna inkomsttitel, som i riksstaten för år 1893 upptogs med 4,200,000 kronor, blef, sedan 1892 års urtima Riksdag beslutit förhöjning i bevillningen för jordbruksfastighet från 3 till 6 öre för hvarje fulla 100 kronor af taxeringsvärdet att utgå från och med år 1893 samt beräknat denna förhöjning för nämnda år till 660,000 kronor, i riksstaten för innevarande år upptagen med ett till 4,900,000 kronor förhöjdt belopp; och har statskontoret hemställt, att denna beräkning måtte få gälla äfven för år 1895.

I öfverensstämmelse härmed har Kongl. Maj:t i förenämnda proposition föreslagit, att inkomsten af ifrågavarande skatttitel jemväl för nästkommande år beräknas till 4,900,000 kronor.

Då emellertid, enligt det af statskontoret upprättade generalsammandrag, 1893 års bevillning af fast egendom samt af inkomst uppgick till sammanlagdt 5,223,613 kronor, och Riksdagen icke beslutit någon sådan ändring i bevillningsförordningen, som kan inverka på afkastningen af ifrågavarande skatttitel, anser utskottet att, med bibehållande af nu stadgade afgifts- och procentbelopp, denna bevillning kan med tillräcklig trygghet beräknas inbringa 5,000,000 kronor.

Till betäckande af de för år 1895 beslutade statsutgifter erfordras emellertid ytterligare ett belopp af 4,900,000 kronor, hvilket torde böra genom anlitande af tilläggsbevillning uppbringas.

Under erinran att statsmagterna förut enats om, att medel till de af 1892 års urtima Riksdags beslut i skatteregleringsfrågan förorsakade ökade statsutgifter borde anskaffas genom direkta och förnögenhetsskatter samt att Riksdagen jemväl uttalat sig för, att dylika skatter, i den mån sådant lämpligen ske kunde, anlitas för bestridande af kostnaderna för de beslutade försvarsförbättringarne, och att för sistberörda ändamål åtminstone till en början nya skatter på allmänna förbrukningsartiklar icke infördes, har chefen för finansdepartementet, enligt det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokoll öfver finansärenden den 13 sistlidne januari, hemställt, att, då den erforderliga revisionen af bevillningsförordningen ännu icke medhunnits, en tilläggsbevillning måtte uppföras å inkomstsidan i förslaget till statsreglering i likhet med hvad i innevarande års riksstat eger rum och till samma belopp.

Beträffande sättet för utgörandet af den sålunda förordade tilläggsbevillningen har departementschefen till en början erinrat, att, då 1892 års urtima Riksdag åtog sig en tilläggsbevillning af 30 procent för år 1893, Riksdagen, med tillämpning af den af Kongl. Maj:t och Riksdagen i fråga om utsträckning af beskattningen å inkomst och fastig-

het samstämmigt biträdda grundsats, att de lägst taxerade inkomst-kategorierna borde i möjligaste mån skonas, beslöt, att från tilläggs-bevillingens utgörande skulle befrias de, hvilka för inkomst vore taxerade till belopp, understigande 800 kronor; och anför departementschefen vidare:

»Den tilläggsbevilling, om hvars åtagande Eders Kongl. Maj:t till 1893 års Riksdag aflät framställning, var afsedd att i regeln utgå med 1 krona för hvarje bevillningskrona af 1894 års bevilling af fast egendom samt af inkomst. Då med afseende å det icke oväsentligt högre belopp, hvarmed tilläggsbevillingen skulle utgå, lindringen syntes böra något utsträckas utöfver den vid tilläggsbevillingen för år 1893 fastställda gräns, föreslog Eders Kongl. Maj:t, att i sådant afseende fullständig befrielse måtte medgifvas dem, hvilka för inkomst vore taxerade till belopp understigande 1,200 kronor, medan för inkomst uppgående till 1,200 kronor, men understigande 1,800 kronor, endast skulle utgöras half tilläggsbevilling eller 50 öre för bevillningskrona. Med ledning af upprättadt sammandrag öfver 1891 års bevilling af fast egendom samt af inkomst beräknades en på antydt sätt bestämd tilläggsbevilling komma att inflyta med 4,400,000 kronor.

Detta Eders Kongl. Maj:ts förslag vann emellertid icke i oförändradt skick Riksdagens bifall. Riksdagen åtog sig väl en tilläggsbevilling att i regeln utgå med 1 krona för bevillningskrona, men medgaf ej annan lindring vid tilläggsbevillingens utgörande, än att, i öfverensstämmelse med hvad 1892 års urtima Riksdag i fråga om tilläggsbevillingen för år 1893 bestämt, de, hvilka för inkomst vore taxerade till belopp understigande 800 kronor, befriades från tilläggsbevillingens utgörande. Den sålunda vidtagna förändringen i bestämmelserna rörande skattens utgörande föranledde likväl ingen förändring i den af Eders Kongl. Maj:t föreslagna beräkningen af skattens afkastning, utan upptogs tilläggsbevillingen i riksstaten med ett belopp af 4,400,000 kronor.

De skäl, som bestämde Riksdagen att äfven i fråga om 1894 års tilläggsbevilling stanna vid de inskränkta lindringar, som beträffande tilläggsbevillingen för år 1893 medgifvits, torde hufvudsakligen vara att söka dels deruti, att Riksdagen ansett tätare förändringar i grunderna för bevillingens utgörande mindre lämpliga, dels ock deruti, att, då den utsträckta lindringen blott skulle tillgodokomma inkomsttagare, medan någon som helst lindring vid tilläggsbevillingens utgörande icke kunnat medgifvas fastighetsegare, härigenom skulle uppkomma en allt för stor olikhet i beskattningen af inkomsttagare och

fastighetsegare, hvilken Riksdagen ansett böra undvikas. Då emellertid bevillningen är afsedd att vara och är ett rörligt element i budgeten eller med andra ord en fyllnadsskatt, hvars satser kunna och böra lämpas efter de för hvarje budget sig företeende förhållanden, har jag svårt att finna, hvilka olägenheter egentligen skulle kunna föranledas deraf, att skattetariffen från det ena året till det andra underkastas vissa förändringar. Det andra af de nyss omförmälda skälen eger en mera djupgående betydelse, enär den antydda olikheten mellan inkomsttagare och fastighetsegare utgör en bland de flere ogynnsamma följderna deraf, att bevillningen för inkomst och bevillningen för fastighet, ehuru sammanförda inom ramen af en och samma skattetitel, i sjelfva verket utgöra två helt olika skattearter, af hvilka den förra medgifver, men den senare icke medgifver hänsyn till sådana förhållanden, som kunna öka eller minska den individuella skatteförmågan. I hvilken grad denna olikhet må kunna utjemnas, bör komma under allvarligt öfvervägande vid den förestående revisionen af bevillningsförordningen, men, intill dess denna revision egt rum, synes mig — särskildt med afseende på de i allt fall bestående stora olikheterna mellan inkomstbevillningen och fastighetsbevillningen, hvilka omöjliggöra hvarje verklig jämförelse mellan skattesatserna för den ena och den andra arten af bevillning — *den* omständigheten, att lindring vid tilläggsbevillningens utgörande icke kan ega rum för fastighetsegare, icke böra utgöra hinder för medgifvande åt inkomsttagare af den lindring, som af andra grunder finnes skälig. Och i detta afseende synes mig den af Eders Kongl. Maj:t beträffande 1894 års tilläggsbevillning föreslagna lindringen, innefattande frihet för inkomsttagare med inkomst under 1,200 kronor och half skatt för inkomsttagare med inkomst från och med 1,200 intill 1,800 kronor, väl öfverensstämma med den af Riksdagen i dess underdåniga skrifvelse den 27 november 1892 såsom riktig starkt betonade grundsatsen, att de lägst beskattade inkomstkategorierna borde i möjligaste mån skonas. Hvad särskildt beträffar inkomstgruppen 1,200—1,800 kronor, hvilken skulle utgöra half tilläggsbevillning, torde det icke vara ur vägen att erinra, att till denna kategori otvifvelaktigt hör ett icke ringa antal inkomsttagare, hvilkas skatteförmåga är synnerligen svag — jag syftar på den talrika klass hos staten, kommuner eller enskilde anstälde löntagare, hvilka af det allmänna föreställningssättet och hänsyn till dem åliggande funktioner tvingas att söka bibehålla sig vid en viss social ställning, som deras ringa aflöning endast med yttersta svårighet förmår uppbära.

Hvad jag nu anfört utgör för mig tillräckliga skäl att förorda,

det Eders Kongl. Maj:t, då förslag om utgörandet af tilläggsbevillning nu lärer böra Riksdagen föreläggas, ånyo täcktes underställa Riksdagens pröfning frågan om medgifvande vid tilläggsbevillningens utgörande af frihet och lindring till den utsträckning, som i fråga om 1894 års tilläggsbevillning af Eders Kongl. Maj:t föreslogs.»

I öfverensstämmelse med hvad departementschefen sålunda förordat har Kongl. Maj:t i proposition, n:o 27, af den 16 sistlidne januari föreslagit Riksdagen att såsom bidrag till fyllande af statsverkets behof för år 1895 bevilja en särskild tilläggsbevillning af 4,400,000 kronor att, utan sammanblandning med bevillningen af fast egendom samt af inkomst, på grund af nämnda års bevillningstaxering utgå med en krona för bevillningskrona å bevillningen af fast egendom samt af inkomst, dock så att de, hvilka för inkomst äro taxerade till belopp, för hvilka jemlikt § 11 mom. 1 i gällande bevillningsförordning lindring i bevillningen eger rum, skola, då inkomsten icke uppgår till 1,200 kronor, från tilläggsbevillningens utgörande vara befriade och, då inkomsten uppgår till 1,200 kronor, men icke till 1,800 kronor, erlægga tilläggsbevillning med endast 50 öre för bevillningskrona; bärande denna tilläggsbevillning, på enahanda sätt som bevillning af fast egendom samt af inkomst, af vederbörande vid de under år 1896 infallande uppbördsstämmor uppbäras samt i behörig ordning redovisas.

I detta sammanhang har utskottet dessutom, såsom ofvan anmärkts, att yttra sig öfver vissa till utskottet hänvisade motioner. Dessa äro de inom Andra Kammaren väckta motionerna:

n:o 76, af herr *G. Ericsson* från Stockholm, som, under åberopande af hvad han i en vid 1893 års riksdag väckt motion, n:o 78, anført, föreslagit,

att Riksdagen ville besluta hufvudsakligen följande förändringar vid upptagande af tilläggsbevillning:

att bevillning för fastighet intill 5 kronor och för inkomst intill 10 är från tilläggsbevillning alldeles fritagen;

att bevillning för fastighet från och med 5 intill 10 kronor samt för inkomst från och med 10 intill 20 kronor skall åläggas en tilläggsbevillning af 50 öre per bevillningskrona;

att för högre bevillning af fastighet eller inkomst intill 40 kronor erlægges tilläggsbevillning med 1 krona per bevillningskrona;

att för öfverskjutande bevillning från och med 40 kronor erlægges tilläggsbevillning med 1 krona 50 öre, för öfverskott utöfver 80 kronor med 2 kronor, för öfverskott utöfver 160 kronor med 2 kronor och 50 öre, och för öfverskott utöfver 320 kronor med 3 kronor, allt per bevillningskrona;

samt att progressionen framgent fortfar att stiga efter samma grund, så att tilläggsbevillningen höjes med 50 öre per bevillningskrona för hvarje gång den ordinarie bevillningen fördubblas;

n:o 89, af herr *O. A. Ericsson* i Ofvanmyra, som under åberopande af de skäl, hvilka anförts i en af honom vid nästlidet års riksdag väckt motion, n:o 64, och med instämmande af tre andra af kammarens ledamöter, föreslagit,

att, under förutsättning att Riksdagen bifaller Kongl. Maj:ts proposition angående en tilläggsbevillning för 1895, Riksdagen dervid må foga de tillägg, att äfven egare af jordbruksfastighet och annan fastighet, hvars taxeringsvärde understiger 1,500 kronor, måtte befrias från denna tilläggsbevillnings utgörande, medan egare af enahanda fastighet, hvars taxeringsvärde uppgår till 1,500 kronor, men understiger 3,000 kronor, må utgöra endast half tilläggsbevillning; samt

n:o 132, af herr *A. Hahn*, hvilken, med hänvisning till en vid 1893 års Riksdags bevillningsutskotts betänkande n:o 18 fogad reservation, hemställt,

att bevillningsutskottet vid uppgörandet af de förslag till bevillningar för år 1895, som det enligt 40 § riksdagsordningen tillkommer utskottet att fullgöra, jemväl måtte taga under ompröfning och inkomma med förslag:

till införandet af obligatorisk själfdeklaration;

för tillämpning i allmänhet af progressiva beskattningsprinciper vid inkomstbevillningens utgörande och i synnerhet hvad angår den af Kongl. Maj:t föreslagna tilläggsbevillningen för inkomst af kapital och arbete;

till ändring af 15 § i instruktionen för taxeringsmyndigheterna, i syfte att enskilda delegare i bolag jemväl måtte taxeras för deras inkomst af aktier eller lotter, i öfverensstämmelse med hvad redan finnes stadgadt i 13 § af samma instruktion;

varande sistnämnda motion i hvad densamma icke afser tilläggsbevillningen af utskottet redan behandlad i dess till Riksdagen aflättna betänkande n:o 12.

I nämnda betänkande, deri utskottet afgaf yttrande öfver väckta förslag om vissa ändringar i gällande bevillningsförordning af hufvudsakligen samma innebörd som nu omförmälda yrkanden beträffande sätet för tilläggsbevillningens ordnande, erinrade utskottet, bland annat, hurusom chefen för finansdepartementet, på grund af nådigt bemyndigande, åt särskilde komiterade uppdragit att bereda frågor angående förändringar i skatteväsendet; att detta uppdrag äfven omfattade frågan om revision af bevillningsförordningen; samt att vid frågans beredning

hänsyn skulle tagas till, bland annat, de uttalanden, som innefattades i Riksdagens skrifvelse till Konungen den 27 november 1892 jemte hvad i öfrigt vid frågans behandling inom riksdagen förekommit. »Vid sådant förhållande» — yttrade utskottet vidare — »torde såväl den motsedda revisionen af bevillningsförordningen komma att företagas med all den skyndsamhet, frågans vikt och omfattning medgifver, som ock dervid blifva vederbörligen beaktade de synpunkter och förslag, hvilka i förevarande motioner innehållas; och lärer med afseende härå den nu ifrågasatta skrifvelsen i ämnet till Kongl. Maj:t lika litet böra komma till stånd, som tillräckliga skäl torde föreligga för Riksdagen att redan nu, innan föreliggande frågor erhållit den utredning, om hvilken chefen för finansdepartementet gått i författning, taga desamma under slutlig ompröfning;» och hemställde utskottet, med afseende å hvad sålunda anförts, om afslag å de i betänkandet omförmälda förslag till ändringar i bevillningsförordningen.

Denna hemställan blef ock af båda kamrarne bifallen; och då tilläggsbevillningen endast är en höjning i den nu utgående bevillningen af fast egendom och af inkomst — om den ock, på grund af den kommunala beskattningens samband med bevillningen af fast egendom samt af inkomst, föreslagits att utgå utan sammanblandning med sistnämnda bevillning — torde några nya grundsatser icke vid innevarande riksdag böra tillämpas å tilläggsbevillningen mera än å bevillningen af fast egendom samt af inkomst.

Ehuru väl utskottet sålunda icke kan förorda motionärernas förslag i afseende å tilläggsbevillningens ordnande, anser dock utskottet, i likhet med Kongl. Maj:t och i öfverensstämmelse med Riksdagens i skrifvelse den 27 november 1892 uttalade önskan, lämpligt, att de lägst taxerade inkomstkategorierna befrias från nu ifrågavarande beskattning. Utskottet kan dock icke tillstyrka, att i sådant hänseende nu medgifves en mera utsträckt frihet än den af 1892 års urtima Riksdag äfvensom vid nästlidet års riksmöte beslutade. I enlighet med hvad nyss anförts håller nemligen utskottet före, att Riksdagen, i afvaktan på det förslag till ändringar i bevillningsförordningen, för hvars utarbetande redan anstalter träffats, bör i möjligaste mån äfven i nu ifrågavarande afseende undvika ändringar i hittills tillämpade bestämmelser. Utskottet anser således, att de af Kongl. Maj:t föreslagna bestämmelser om befrielse från eller nedsättning i tilläggsbevillningen böra utbytas mot allenast föreskrift om befrielse från nämnda bevillning för dem, hvilka för inkomst äro taxerade till belopp understigande 800 kronor.

Derest hvad utskottet i sist omförmälda afseende hemställt bifalles,

torde man ega grundad anledning att beräkna, att en tilläggsbevillning, bestämd till en krona för bevillningskrona, skall afkasta den för statsregleringen erforderliga återstående fyllnadssumman 4,900,000 kronor.

Någon särskild godtgörelse till vederbörande för befattningen med den särskilda tilläggsbevillningens debitering, uppbörd och redovisning torde lika litet nu som tillförene böra ifrågakomma.

I öfverensstämmelse med hvad sålunda anfördt blifvit och under erinran, att Riksdagen vid innevarande riksmöte beslutit ändring i §§ 28, 46 och 55 af gällande förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst, hemställer utskottet:

1:o) att alla de i nu gällande förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst stadgade afgifts- och procentbelopp, hvilka beräknats lemna en inkomst af 5,000,000 kronor, måtte — under förutsättning att Riksdagen, till täckande af det belopp, som för statsbehovens fyllande i öfrigt erfordras, åtager sig en särskild tilläggsbevillning — af Riksdagen fastställas;

2:o) att nu gällande förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst måtte, med de vid innevarande riksdag beslutade ändringar i §§ 28, 46 och 55, antagas att tjena till efter rättelse för år 1895 och intill slutet af det år, under hvars lopp ny förordning angående denna bevillning varder af Riksdagen fastställd;

3:o) att Riksdagen måtte, med anmälan att Riksdagen stadfäst nu gällande förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst med de i punkten 2:o) omförmälda ändringar, att tjena till efter rättelse för år 1895 och intill slutet af det år, under hvars lopp ny förordning angående denna bevillning varder af Riksdagen fastställd, i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t täcktes låta utfärda allmän kungörelse derom;

4:o) att Riksdagen, med förklarande att Kongl. Maj:ts proposition angående en särskild tilläggsbevillning för år 1895 icke kunnat oförändrad bifallas, måtte besluta, att såsom bidrag till fyllande af statsverkets behof för år 1895 bevilja en särskild tilläggs-

bevillning af 4,900,000 kronor att, utan sammanblandning med bevillningen af fast egendom samt af inkomst, på grund af nämnda års bevillningstaxering utgå med en krona för bevillningskrona å bevillningen af fast egendom samt af inkomst, dock så, att de, hvilka för inkomst äro taxerade till belopp, för hvilka jemlikt § 11 mom. 1 i gällande bevillningsförordning lindring i bevillningen eger rum, skola, då inkomsten *understiger* 800 kronor, från tilläggsbevillnings utgörande vara befriade; börande denna tilläggsbevillning på enahanda sätt som bevillning af fast egendom samt af inkomst af vederbörande vid de under år 1896 infallande uppbördsstämmor uppbäras samt i behörig ordning redovisas.

Under förutsättning, att hvad utskottet i punkten 4:o sålunda hemställt af Riksdagen bifalles, får utskottet vidare hemställa,

5:o) att Riksdagen måtte, med godkännande af nedanstående, af utskottet upprättade förslag till förordning angående ifrågavarande tilläggsbevillnings utgörande, besluta, att denna förordning skall till Kongl. Maj:t öfverlemnas med anhållan att Kongl. Maj:t täcktes låta densamma till allmän efterrättelse kungöra.

Förordning

angående utgörande af en särskild tilläggsbevillning för år 1895.

Svenska Folkets vid lagtima riksmöte i Stockholm nu församlade ombud göre vederligt, att Riksdagen såsom bidrag till fyllande af statsverkets behof för år 1895 beviljat en särskild tilläggsbevillning af 4,900,000 kronor att, utan sammanblandning med bevillningen af fast egendom samt af inkomst, på grund af nämnda års bevillningstaxering utgå med en krona för bevillningskrona å bevillningen af fast egendom samt af inkomst, dock så, att de, hvilka för inkomst äro taxerade till belopp, för hvilka jemlikt § 11 mom.

1 i gällande bevillningsförordning lindring i bevillningen eger rum, skola, då inkomsten *understiger* 800 kronor, från tilläggsbevillningens utgörande vara befriade; börande denna tilläggsbevillning på enahanda sätt som bevillning af fast egendom samt af inkomst af vederbörande vid de under år 1896 infallande uppboresstämmor uppbäras samt i behörig ordning redovisas.

Slutligen hemställer utskottet:

6:o) att herr *G. Ericssons* ofvan omförmälda motion måtte lemnas utan afseende;

7:o) att ofvännämnda af herr *O. A. Ericsson* väckta motion likaledes måtte lemnas utan afseende; samt

8:o) att herr *Hahns* ifrågavarande motion, i hvad densamma afser tilläggsbevillningen, icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 maj 1894.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

af herrar *Almström, Philipson, Johansson* i Noraskog, *Fredholm, Bokström, Collander* och *Wijkander*, hvilka inom utskottet yrkat, att Kongl. Maj:ts förslag angående lindring för de lägst taxerade inkomst-kategorierna vid tilläggsbevillningens utgörande måtte bifallas; samt

af herr *Fredholm*:

»Förutom det att jag deltagit i den föregående reservationen angående lindring för de lägst taxerade inkomsttagarne, har jag i öfverensstämmelse med bevillningsutskottets hemställan till sistlidne års Riksdag för min del ansett, att inkomst, som *icke öfverstiger 800 kr.*, under alla förhållanden bort vara från tilläggsbevillning befriad.»